

jih razvaja, a druge o vsaki priliki zapostavlja, psuje in sramoti. Da to ne rodi dobrih posledic pri vzgoji, je le naravno.

(Dalje.)

Učiteljski pravnik.

Priobčuje „Pedagogičsko društvo“ v Krškem.

(Dalje.)

Učiteljske pravice v intelektualnem (duševnem, moralnem) obziru.

B.

Predsednik c. kr. deželnega šolskega sveta.

V nujnih slučajih imata predsednik deželnega šolskega sveta — kakor predsednika krajnega in okrajnega šolskega sveta — pravico, ukreniti neposredne odredbe tudi v takih stvareh, katere se morajo sicer zbornu obravnavati, toda mora brez zamude in najpozneje v najbližnji seji dobiti si privolitev deželnega šolskega sveta. Vrhutega ima deželni predsednik (c. kr. namestnik) po svojih uradnikih izdelovati druge šolske zadeve, katerih ni treba zbornu obravnavati, in to pod svojo osebno odgovornostjo, vendar mora tudi v vsaki seji deželnega šolskega sveta poročati, kaj se je v medčasu rešilo tudi od teh manj važnih reči.

C. kr. deželni predsednik kot voditelj vseh šol in učiteljev v deželi nima torej v zadevi šolstva nič več pravic, kakor zakon vleva. Toda njegovo dostojanstvo, katero dobiva v korist državnega reda in blagor ljudstva od presvetlega vladarja samega, daje mu poleg lepih pravic tudi višjo moč, vpliv in spoštovanje.

C. kr. deželni šolski nadzornik.

Deželni šolski nadzorniki imajo za vso deželo tisto nalogo in tiste pravice v didaktično-pedagogičnih zadevah, kakoršne imajo okrajni šolski nadzorniki za svoje okraje. Vrhutega imajo nadzorstvo nad krajnimi in okrajnimi šolskimi sveti. Deželni šolski nadzorniki imajo tudi voditi preskušnje in čuvati nad poslovanjem šolskih ravnateljev. Deželni načelnik pa sme za posamezne slučaje izročiti opravila te vrste tudi drugim udom deželnega šolskega sveta. Nadzorniki dajejo zastran svojega poslovanja poročila deželnemu šolskemu svetu, kateri zopet poroča ministrstvu za bogočastje in nauk. Za deželne šolske nadzornike je izdalo naučno ministrstvo dne 3. listopada 1898. l. novo inštrukcijo. Za nas učitelje je važno to navodilo v tem obziru, da imajo deželni šolski nadzorniki varovati učiteljev ugled, kedar hočejo v šoli pokazati, kako je kako reč uzorno in pravilno razlagati.

Pri konferencijah, katere skličejo pri priliki nadzoroovanja deželni šolski nadzorniki, smejo učitelji povedati svoje pritožbe in želje. Opomini in graje, katere imajo ti nadzorniki učiteljem izreči, ne smejo priti običajno na vrsto pri teh konferencijah, ampak nadzornik jih pove dotičnim v pričo šolskega ravnatelja, zlasti kadar se kdo v prvi graji. Naj bi se po teh inštrukcijah ravnali tudi c. kr. okrajni šolski nadzorniki.

C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk.

Ta najvišja inštanca za šolstvo se pa ne peča samo s šolstvom, ampak veliko tudi s cerkvenimi zadevami in z raznovrstnimi veroizpovedanji. Ministrstvo ima v svojem področju vsespunno šolstvo v državi, od ljudskih šol do vseučilišč. Zato je v ministrstvu vse polno oddelkov (departmanov), znabiti kakih 20, od katerih ima vsak zopet

vse polno uradnikov. Več oddelkov je tudi za razne panoge ljudskega šolstva, osobito za tiste panoge, katere spadajo neposredno v področje naučnega ministrstva, n. pr. aprobacija šolskih knjig in učil, imenovanje šolskih nadzornikov. Po potu rekurzov pride pa tudi vse polno raznovrstnih zadev do naučnega ministrstva v konečno rešitev, ako ne sledi naposled še pritožba na upravno sodišče.

(Dalje.)

Zmes.

XXIII.

Č. g. urednik! V začetku novega leta in novega stoletja se spodobi, da Vam želim srečno in plodonosno novo leto! Prepričan sem, da bode v novem letu mnogo klerikalnih strel prifrčalo na Vas, saj ste Vi naš strelovod za vse „Rešetarje“ in dopisnike, ki polnijo predale „Učit. Tov.“ s toli protiklerikalnim blagom.

Veselje je gledati, kako se porajajo novi „Rešetarji“. Ako pojde tako naprej, nas bode kmalu več kakor v Ribnici.

Tovariš Jelenc naj ne bode nič žalosten, da ne pojde v dunajski parlament. Dobro smo vedeli, da še bode mnogo dela in navora, da kedaj prodremo v volitvah tudi z učiteljskim kandidatom. Kako lepo pravi Göthe:

„Ach, was in tiefer Brust uns da entsprungen,
Was sich die Lippe schüchtern vorgelallt,
Missraten jetzt und jetzt vielleicht gelungen,
Verschlingt des wilden Augenblicks Gewalt.
Oft wenn es erst durch Jahre durchgedrungen,
Erscheint es in vollendeter Gestalt.“

Zmage pijani klerikalci so vpili, da je Jelenc s svojim propadom blamiral vse slovensko napredno učiteljstvo in celo dično „Zavezo“. Kaka logika! Vprašamo samo, ali je kanonik Sušnik blamiral vse kanonike, ali ali je Šuman blamiral vse dvorne svetnike itd.? Mislijo si gotovo, le blatimo in zasmehujemo jih, nekaj bode že obviselo.

Na Goriškem je v V. kuriji bil poslancem izvoljen vitez dr. Gregorčič, ljubljene naroda, z 20 glasovi laških klerikalcev! Laški klerikalni protikandidat je povedal v št. od 20. grudna „Eco“, da sme sprejeti kandidaturu le, ako mu to dovoli nadškof, drugače pa ne. („Ebbene, se l' Arcivescovo acconsente, accetto, e posso accettare, altrimenti no“). Iz tega je razvidno, da je duhovnik dr. Gregorčič kot poslanec v pesti svojega nadškofa, ki mora delati vse le z „višjim dovoljenjem“.

V eni št. „Sl. Naroda“ je bilo lani objavljeno pismo mariborskega škofa na dekana Žičkarja, iz katerega je razvidno, da je tudi poslanec Žičkar ponižni škofov služabnik. Lepi taki „neodvisni“ poslanci! Kaj pa dr. Nace Netopir?

Rešetar I.

Dopisi.

Kranjsko.

Z Notranjskega. Volitve so — hvala Bogu — za nekaj časa končane. Mnogo, mnogo smo se naučili v tem boju. Sicer je naš kandidat v peti skupini za sedaj propadel in temu se ni čuditi, vsaj je pa naš nasprotnik rabil vsa mogoča sredstva, klical je vse prebivalce celega pekla nad nas uboge liberalce, oznanjeval liki Peter Amijenski, da je vera v strašni nevarnosti in da hočemo